

УКРАЇНСЬКЕ ШЕКСПІРІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО

З кінцем серпня 1957 року у відомому університетському місті Гайдельберзі, в зах. Німеччині, сталася немалозначна подія: з нагоди міжнародного конгресу Асоціації Модерних Мов і Літератур з'їхалися сюди українські науковці й літератори й заснували “Українське Шекспірівське Товариство” (УШТ), на зразок подібних товариств у світі.

Першим науковим товариством, що поставило собі завдання досліджувати творчість Шекспіра, було англійське, засноване в 40-их рр. минулого сторіччя. Світового значення набула теж діяльність “Німецького Шекспірівського Товариства”, зорганізованого в 1864 р., у трисоту річницю з дня народження Шекспіра.

Коли йдеться про українську шекспіріяну, то вона має свої певні традиції, розпочаті працею О. Ю. Федьковича, П. Куліша, розвинені І. Франком і продовжені в пореволюційних часах працею А. Ніковського, Ю. Клена та ін. Вистави Шекспірових п'єс стоять у ряді з найвищими досягненнями модерного українського театру.

Із розгромом большевиками української культури була силоміць перервана й шекспірознавча діяльність українських науковців та мистців. Поодинокі переклади та театральні вистави, що траплялися по тому розгромі, йшли в загальному пляні уніфіковано-марксівського “засвоєння клясичної спадщини”.

Новозасноване “Українське Шекспірівське Товариство” поставило собі за ціль відновити й оформити перервану традицію, зібрати по змозі докладніші відомості

мості про розсіяну по книгозбірнях та архівах Заходу українську шекспіріану, а також заініціювати шекспірознавчі праці й нові переклади силами українських науковців та мистців. Ухвалено видавати “Річник Українського Шекспірівського Товариства” та інші публікації у цій царині, як також опрацювати бібліографію української шекспіріани. Президентом УШТ обрано проф. д-ра Д. Чижевського, генеральним секретарем І. Костецького, мене заступником президента. Серед дійсних членів товариства була приєдна також німецька поетка Елізабет Котмаер, відома із своїх перекладів українських модерних поетів.

Після організаційної частини програми заслухано дві доповіді: мою — про “Українську шекспіріану на Заході” та І. Костецького — про “Філософію краси в сонетах Шекспіра”. При цій останній відчитано деякі нові переклади сонетів на українську мову.

Дійсним членом Товариства може бути кожен українець чи взагалі кожна особа, достатньо кваліфікована для опрацювання шекспірівських проблем чи ведення шекспірознавчих дослідів, або для виготовування перекладів творів Шекспіра українською мовою, чи для втілення Шекспірових творів в українському театрі та в інших родах мистецтва. Крім дійсних, є звичайні члени, що приймаються на основі їх зацікавлення працею Товариства і вносять місячні вкладки (\$1.00). Основне завдання Товариства — вивчати шекспірівську україніку в її історичному й сьогочасному аспекті — реалізуватиметься окремими дослідями. Висліди їх будуть друковані в щорічному “Збірникові УШТ”. Крім збірників, передбачено видавати окремими випусками українські переклади творів Шекспіра, тощо.

Члени УШТ розкинуті по всіх країнах світу: президент і секретар живуть у Німеччині, інші члени Управи в З’єдинених Державах Америки й у Канаді. Намічено кандидатів із Австралії та ін. країн українського посе-

лення у вільному світі. Між членами УШТ є вже такі видатні українські культурні діячі, як проф. Кость Біда з Оттавського університету, проф. Орест Старчук із Альбертійського університету, д-р Яр Славутич із Військової Школи Мов у Каліфорнії, видавець Микола Денисюк в Чикаго й ін. Членів приймають на рекомендацію членів Товариства. Кожен, зацікавлений у праці УШТ, може звернутися до одного із членів, і він рекомендуватиме його перед Управою.

Можна різно оцінювати заснування Українського Шекспірівського Товариства. Декому воно може видаватися претенсійною імпрезою, іншим непотрібною, іще однією “паперовою організацією”, ще іншим — організаційним люксом. Однак нам видається, що при оцінюванні цього почину треба завжди виходити з двох основних моментів: **потреба** нарешті оформити й скапіталізувати здобутки української праці над Шекспіром і **усвідомлення** собі нашої повноцінності й рівноправності з другими народами Заходу. Українське Шекспірівське Товариство — це не якась нова ефемеридна невидальщина, а послідовне завершення того процесу, що в головах у себе має близько столітню традицію й початками сягає в глиб української душі, що завжди була зорієнтована на Захід і йшла в парі з його культурою.

Єдиний мінус нового товариства це те, що воно оснувалося на еміграції, а не в Україні. Але, як і в багатьох інших випадках, так і в цьому, українська еміграція “во время люте” мусить надолужувати втрати та недостачі української Батьківщини.

Д-р Ярослав Рудницький